

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

Роман СИТЮК,

викладач суспільних дисциплін,

асистент кафедри початкової освіти,

гуманітарних дисциплін та інформатики

Обласного коледжу „Кременчуцька

гуманітарно-технологічна академія

імені А.С.Макаренка” Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

ПОРІВНЯННЯ ПРОГРАМ A-LEVEL TA DIPLOMA PROGRAMME (INTERNATIONALE BACALAUATE) ЯК МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ НАУКОВОГО СПРЯМУВАННЯ

Одним із завдань яке вирішує середня освіта є підготовка здобувачів освіти до вступу на навчання у заклади вищої освіти на програми бакалаврату та магістратуру. Традиційно, у країнах Європи існує система старших середніх шкіл які поділяються на дві категорії:

- Готують випускників до вступу на навчання за програмою бакалаврату (університети чи коледжі залежно від країни);
- Дають учням можливість отримати професійну освіту та розпочати робітничу кар’єру.

Так у Великобританії обов’язковими є лише початкова та середня школа до 16 років, а післяшкільний період навчання (Further Education) у віці 16-18 років спрямовано на підготовку до навчання у ЗВО. Майже аналогічну систему ми можемо спостерігати у Франції де обов’язковими є початкова школа та коледж (заклад базової середньої освіти), а ліцеї здійснюють або підготовку до вищої освіти, або поглиблену професійну підготовку з робітничих професій. [1]

У той же час глобалізація суспільства призвела до висунення вимог певної уніфікації та стандартизації оцінки рівня підготовки випускників середніх

загальноосвітніх закладів з точки зору їх готовності та спроможності здобувати вищу освіту. Особливо актуальним це питання стало у 60-х роках XX століття під впливом інтеграційних процесів які відбувалися в тогочасній Європі. Відповіддю на цей виклик стало формування двох систем які, фактично, стали певним стандартом доуніверситетської підготовки. Така підготовка передбачала поглиблене вивчення предметів які були базовими для обраної спеціальності у закладі вищої освіти. З одного боку це систем британських екзаменів A-Level, з іншого програма міжнародного бакалаврату DIPLOMA PROGRAMME (INTERNATIONALE BACALAUATE - IB). Охарактеризуємо та порівняємо ці системи з точки зору організації середньої освіти наукового спрямування.

A-Level вперше введено у Англії та Уельсі у 1951 році та замінено ним атестат середньої школи в зв'язку з реформами які були проведені у системі освіти після завершення II Світової війни. Фактично ця система являє собою вимоги до рівня підготовки випускника з певного предмету. На сьогодні таких предметів 55 які згруповані у 6 блоків: творчі та професійні предмети, англійська мова та література, гуманітарні та соціальні науки, математика, природничі науки, мови. Відповідно до спеціальності заклад вищої освіти виставляє вимоги стосовно трьох предметів або груп предметів оцінки з яких дають право на вступ до нього. [3]

IB – це міжнародна некомерційна освітня організація яка наприкінці 60-х років розробила програми середньої освіти які базувалися на принципах навчання для світу та повинні були бути визнаними університетами різних країн для вступу. Також до програм були розроблені основні принципи. Так за програмою міжнародного бакалаврату (мова йде про DIPLOMA PROGRAMME який спрямовано на підготовку до подальшого навчання у закладах вищої освіти) навчання триває два роки та складається з базових предметів та 6 предметів спеціалізації які учень повинен обрати самостійно з таких груп: рідна мова і літературні твори нею, іноземна мова, математика, природничі науки, суспільні науки, додатковий предмет – із предметів які не увійшли до

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

попередніх груп, або використовується для поглибленого вивчення одного з обраних предметів. З цих 6 предметів 3 вивчаються на базовому, а 3 на поглибленому рівні. [4]

Особливістю програми міжнародного бакалаврату є зміст базових предметів, які вивчаються в обов'язковому порядку, (CORE) є „Теорія пізнання” де учні вчать критичному мисленню та опановують основні методи оволодіння знаннями, „Творчість та дія” -розвиток творчості з одного боку, та обов'язкова спортивна підготовка чи відвідування драматичних гуртків та секцій які поєднують два попередні напрями, „Служіння” – обов'язкова участь в громадському чи благодійному проєкті як правило у складі групи, класу чи школи. [4]

Також цікаво порівняти змістові вимоги та особливості побудови предметів в цих системах. Наприклад при визначенні змісту історії в системі A-Level передбачено певний перелік тем та вимоги до рівня знань студентів, вказано конкретні факти та ідеї якими він повинен оволодіти та продемонструвати при складанні іспиту. [2]

Програма історії в міжнародному бакалавраті включає в себе три модуля з яких один носить базовий характер і повинен показати учням основні механізми історичного процесу, а два інші присвячені ключовим періодам всесвітньої історії та їх впливу на формування сучасного світу, при поглибленому вивченні додається четвертий модуль, який присвячено історії певної території та показує загальні тенденції її розвитку, зокрема це може бути Азія та Океанія, Америка (Північна та Південна), Європа, Африка чи Близький Схід. Важливим елементом є написання дослідницької роботи оцінка за яку складає 20% оцінки за курс.[5]

Отже, порівнявши ці програми ми дійшли таких висновків:

– обидві програми спрямовані на наукову підготовку випускників середньої школи для здобуття вищої освіти;

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція

– програма A-Level визначає рівень знань які учень повинен продемонструвати для вступу до закладу вищої освіти, а порядок та темп реалізації визначається конкретною школою та самим учнем;

– програма міжнародного бакалаврату є комплексною та містить базові предмети які повинні сформувати пізнавальну та дослідницьку компетентність учня, а також активно включити його в життя суспільства та активно впливати на це суспільство власними діями;

– з програми A-Level учень, як правило обирає 3-4 предмети тому його підготовка є ґрунтовнішою з окремого предмету, а підготовка за програмою міжнародного бакалаврату є більш збалансованішою та різносторонньою.

Також зазначимо, що результати за даними програмами визнаються всіма провідними університетами та коледжами світу, хоча певну перевагу все ж так надають випускникам міжнародного бакалаврату через комплексність їх підготовки спрямованої на життя в глобалізованому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сисоєва С., Кристопчук Т. Освітні системи країн Європейського Союзу: загальна характеристика : навч. посіб. Рівне : Овід, 2012. 352 с.

2. Cambridge assessment international education. Cambridge International Education. URL: <https://www.cambridgeinternational.org/programmes-and-qualifications/cambridge-advanced/cambridge-international-as-and-a-levels/subjects/> (date of access: 01.03.2024).

3. Cambridge International Education. URL: <https://www.cambridgeinternational.org/Images/502955-2021-2023-syllabus.pdf> (дата звернення: 07.03.2024).

4. Diploma programme (DP). International Baccalaureate®. URL: <https://www.ibo.org/programmes/diploma-programme/> (date of access: 11.03.2024).

5. History in the DP. International Baccalaureate®. URL: <https://www.ibo.org/programmes/diploma-programme/curriculum/individuals-and-societies/history/> (date of access: 03.03.2024).